Literární naděje. Vítězové letošního ročníku a pořadatelé soutěže (nahoře zleva šéfredaktor LN Veselin Vačkov, Václav Klaus ml. z Prvního obnoveného reálného gymnázia, Martin Junek a Christopher Houghton) společně s manželkou prezidenta republiky Livií Klausovou, která předala cenu hlavní vítězce Haně Vackové (dole uprostřed v brýlích). Foto LN – Jindřich Mynařík

Studentská soutěž zná vítěze

V třetím ročníku soutěže v angličtině **The IMPAC Czech Young Writers Award** zvítězila Hana Vacková.

ONDŘEJ HORÁK

Jsou dívky, co se týče literárních schopností a vyjadřování v angličtině, schopnější než chlapci? Cena mladých autorů IMPAC napovídá, že patrně ano. Třetí ročník – a potřetí se celkovou vítězkou stala dívka.

A aby se to nepletlo, stejně jako dvě předchozí laureátky i Hana Vacková s textem *Darwin Would Be Surprised* soutěžila v kategorii pro nejstarší studenty do 19 let.

Na včerejším slavnostním vyhlášení v pražském hotelu Marriott převzala Hana Vacková diplom a finanční odměnu deset tisíc korun. Kromě toho se v červnu podívá na letošní předání Mezinárodní literární ceny IMPAC v Dublinu. Tam se česká vítězka setká také s kolegy z dalších zemí a zúčastní se literárních seminářů na Trinity College.

Obě celkové vítězky dosavadních ročníků mluvily o tomto dublinském pobytu v superlativech. Jana Frejová, která uspěla v úvodním ročníku s textem *This Suit Does Not Suit Me* a nyní již studuje na University of Warwick, vzpomínala: „Zážitky, které bych jinak asi nezažila, jako třeba ceremoniál, kde se předávala cena Peru Pettersonovi ve stylu black tie, nebo literární seminář s profesorkou z Trinity College. Pro mě je teď Dublin spojen s pojmem literatura.“

Vloni se vítězkou s textem *Should All Dreams Come True?* stala Marie Šmilauerová. „S ostatními účastníky z jiných zemí jsme se velmi rychle skamarádili a po tom společném týdnu se jen velmi těžko loučili – doteď jsme v kontaktu,“ uvedla českobudějovická maturantka a přiznala, že by v budoucnu třeba i ráda na dublinské Trinity College studovala.

Letošní téma? „Change“

Soutěž, kterou spolupořádají Lidové noviny a První obnovené reálné gymnázium v Praze, byla vyhlášena ve třech věkových kategoriích. Porota ve složení Martin Hilský, Petr Fantys a Justin Quinn vybírala vítěze z 223 anglicky psaných textů na téma „Change“.

Zatímco celkovým vítězem se dosud, jak již řečeno, staly pouze dívky, v kategorii do 15 let uspěla poprvé – konkrétně Tereza Rasochová s textem *Changes Bad And Worse*. V obou předchozích ročnících totiž zvítězil David Randl.

V kategorii do 17 let se vloni vítězem společně s Hanou Trnečkovou stal Matyáš Kapusta díky povídce *Chance of a Lifetime*. Letos jeho text *A Word And a Fire* stačil pouze na třetí místo. První místo získala Marie Hlaváčková za povídku *Master Troublemaker*. A mezi nejstaršími tedy byla nejvýše hodnocena pozdější celková vítězka Hana Vacková. Cena mladých autorů je odnoží Mezinárodní literární ceny IMPAC. Poprvé byla uspořádána v americkém Connecticutu, její tradice se poté rozšířila do Thajska, Malajsie, Finska, Polska či Ruska. Cílem soutěže je podpořit schopnost písemného vyjadřování a komunikace v anglickém jazyce.

Mezinárodní literární cena IMPAC vznikla v roce 1996 a během krátké doby si získala vysokou prestiž. Mezi jejími vítězi, kteří dostávají odměnu sto tisíc eur, je španělský prozaik Javier Marías, francouzský kontroverzní autor Michel Houellebecq či turecký nositel Nobelovy ceny Orhan Pamuk.

lidovky.cz
Oceněné texty čtěte na
www.lidovky.cz/kultura

Cena mladých autorů IMPAC

Celkový vítěz
Hana Vacková:
Darwin Would Be Surprised

Kategorie do 15 let
1. Tereza Rasochová:
Changes Bad and Worse
2. Ivan Mikyska:
Invisible Hands
3. Vojtěch Masařík:
About David
4. Alena Krčmářová:
It Is In The Rain

Kategorie do 17 let
1. Marie Hlaváčková:
Master Troublemaker
2. Linda Keršnerová:
Change
3. Matyáš Kapusta:
A Word And A Fire
4. Lucie Dubnová:
Crossing Over

Kategorie do 19 let
1. Hana Vacková:
Darwin Would Be Surprised
2. David Semler:
Change And Decay
3. Ema Šolarová:
Successor-ship
4. Marta Šiborová:
Liquefying of Coins

České kolo Ceny mladých autorů IMPAC proběhlo v letošním roce již potřetí. Loňskou vítězkou se stala **Marie Šmilauerová** s básní Should All Dreams Come True?, předloni porota nejvýše ocenila text **Jany Frejové** s názvem This Suit Does Not Suit Me. Vítězové v jednotlivých kategoriích získali šek na **deset tisíc korun**, celková vítězka se pak v červnu podívá **do Dublinu**, kde se mimo jiné setká s čerstvým držitelem **International IMPAC Dublin Literary Award**, která se předává od roku 1996. Laureát bude vyhlášen 11. června a získá odměnu sto tisíc eur.

To by Darwina překvapilo

VÍTĚZNÝ TEXT

HANA VACKOVÁ

Jsem dítě. A když uvážíte, že jsem se ještě nenarodil, tak přímo geniální dítě. Myslí si, že jsem zaostalý a vypadám jako rozpitvaná kyselá okurčička ozdobená nahoře kysaným zelím, a v tom druhém ohledu bych s nimi možná souhlasil. Ale za žádných okolností mi nikdo nebude říkat zaostalý. To, že mají plně funkční rozmnožovací orgány a že jejich lebeční kosti nespojuje fontanela, ještě neznamená, že toho vědí víc než já. Přeskočil jsem nějakou fázi nebo něco na ten způsob, a proto jsem génius. Myslím, že taky trochu trpím klaustrofobií. Ale kdo by netrpěl v tomhle nechutném slizkém prostoru? Z jeho sevřenosti někdy dostávám závratě. Z toho bych se dokonce pozvracel, kdybych věděl, jak na to. Jenže já to ještě nezkusil a zdravý rozum mi napovídá, že by to nemusel být nejlepší nápad. Co bych zvracel? Moč? Krev? Rajčatovou šťávu? Ani si nedokážu představit, že bych se o tenhle prostor dělil s další stejnou okurkou. Ještě že to nedělali moc často…

Vsadím se, že si lidé venku myslí, že nejsem zlý. Myslí si, že jsem neviňátko, že jsem jen dítě nedotčené vnějším světem. Nemají nejmenšího tušení, že jsem trochu narušený a že mě venkovní svět postihl až moc. Neptejte se mě jak, sám to nevím, což je divné, to uznávám. Lidé by neměli brát to, co jsou, za samozřejmost, ale já jsem výjimka. Jsem génius, a právě proto mimo jiné miluju metaforický jazyk a myslím si, že jsem legrační, aspoň někdy. Oni si taky myslí, že jsem legrační, ale v trochu jiném slova smyslu. Lidé venku někdy tvrdí, že něco je legrační, jen tak, i když to není legrační ani za mák. V jednom kuse si odporují.

Mě baví spousta věcí. Úplně popukat se můžu ze své národnosti. Já se totiž ještě nenarodil, takže žádnou národnost nejspíš ještě nemám. Myslím, že mám právo vybrat si svou národnost sám a zanedbat to, že moji rodiče jsou Američané. Vsadil bych se, že bych se mohl nějaký čas hádat sám se sebou, ale to bych tu potřeboval zůstat trochu déle a promyslet si to, udělat si nějaký výzkum. Chci říct – co určuje mou národnost, když jsem ještě uvnitř? Pupeční šňůra? Fakt? Možná bych se měl zeptat. Myslíte, že jsem Američan? Proč musí být všichni ze Států? Alabama, Aljaška, Arizona, Arkansas, Kalifornie, Colorado, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Havaj. Havaj je krásné souostroví tektonického původu v Tichém oceánu. Nejsem na nenarozené dítě moc chytrý?

Každopádně i když jsem génius a měl bych být spokojený s tím, co jsem, pořád mám problémy. Tedy dilemata. Myslím, že jsem asi nepochopil smysl života. Každý se chce nějak realizovat. Sníst večeři, zachránit svět, zabít bližního svého. Mým cílem je zjevně to, že se mám narodit. Ale co když je mým cílem žít na farmě, mluvit se slepicemi sladkým a něžným hlasem a cpát se kalifornskými suši závitky? Bez krabího masa, přirozeně. Když člověk jí syrové maso, ryby nebo drůbež, může se nakazit nemocí, která se přenáší jídlem. Co když je smyslem mého života žít nenarozený? Když už o tom mluvíme, měl bych přestat užívat obrat „když už o tom mluvíme“, protože pak působím dojmem, že jsem Angolan narozený v Tádžikistánu, jenž pracuje v továrně na výrobu jaderných zbraní a který se svou švagrovou strávil tři roky na střední škole v Demokratické republice Kongo. Co když brzy vybuchnu? Budu vypadat jako rozdrcená sušenka Oreo s polevou? Anebo bez ní?

***

Nesnáším slovo matka. Už jen z toho zvuku zatínám pěstičky a bušim do té blbé membrány před sebou. A krkám. Stojí život za tu námahu? Moje pohlaví mi taky při rozhodování moc nepomáhá. Když pomyslím na svou budoucnost, raději bych přestal existovat. Fotbal, armáda, děvky. Někdy bych si nejradši vybral to nejlepší z obou pohlaví. To, že mám bradavky, je aspoň jakás takás útěcha. Proč jsem se nemohl rozhodnout sám, když jsem ještě byl divné mluvící embryo s šesti prsty, průsvitný spacák?

***

Poznám, že je zrovna naštvaná. Ačkoli nesnáší klasickou hudbu a všechny instrumentální pasáže ve svých oblíbených písničkách, magneťák pořád jede. Myslí si, že po tom budu chytřejší. Už znám všechny ruské, francouzské a německé titány; slepé, hluché i ty, kteří se z hudby zbláznili. Tohle zní velmi povědomě, je pense que c'est Debussy, n'est ce-pas? Jen málokdy se spletu. S tímhle impresionistickým zázračným dítětem hluboce soucítím. S tímhle druhem skladatelů mám určitě něco společného. Jsem osamělý génius nacuclý tekutinou. Je to tvrdá práce. A když už mluvíme o tekutinách, mohlo by být zajímavé rozšířit si vědomosti o cytoplazmě a jejím významu v našem každodenním životě a o přednostech i slabinách Cincinnatova vůdcovství. Z toho zatraceného Debussyho skáču z jednoho tématu na druhé a svědí mě kostrč. Měla by vybírat hudbu zodpovědněji.

***

„Beruško, tobě to ale sluší!“

Prarodiče se vrátili. Já neznám nikoho, ale všichni si myslí, že znají mě. Při pohledu na malého človíčka lidi úplně zjančí. Jedině já z toho nejsem vůbec nadšený. To je přece logické, ještě nejsem venku. Tak proč kolem toho všichni musí tolik nadělat? Příroda a její úkazy se těžko vysvětlují.

„Mám ti ukázat, co jsem pro něj koupila?“

Nesnáším, když nečekaně vstane, celé tělo se mi chvěje a mám pocit, jako bych padal nahoru. Lidi nevědí, jaké je to padat nahoru, protože jsou hloupí, když jsou uvnitř. Já hloupý nejsem a z toho mám radost, i když pády vzhůru jsou velmi nepříjemné.

„Jé, podívej se tady na to roztomilý prošívání, co se tam píše? Miluju svou mámu? To je tak roztomilý. Taky bych něco takového hrozně ráda měla.“

Světle modrá je pro idioty. Já jsem génius, copak to nechápete?

***

Mám chuť na biftek. Na velký, šťavnatý biftek, středně propečený. Pořádný flák masa nikdy neuškodí, ne? Nemohl bych žít jako býložravec, přežvykovat trávu pochcanou liškami a jeleny. Bez urážky, Bambi. Čím víc o tom přemýšlím, tím víc se mi chce odskočit si ven a sehnat si ho. Jsem akční muž.

Au. Počkat, to jsem si jen dělal srandu. Za konečný verdikt zodpovídám já. To já rozhodnu o tak důležité otázce. Nepamatuju se, že bych dal komukoli nějaké svolení, jen mě napadlo, že bych si mohl dát bifteček, nic víc. Možná bych mohl dělat, jsem čtverzubec a co možná nejvíc nafouknout hlavu. Vymysli něco, ty génie. Ježíši Kriste, já jsem génius a géniové mají větší mozky, ne? Je moje hlava dost velká? Vytáhnu z kapsy měřicí pásmo a zkusím si změřit obvod lebky, ale je tu na to moc těsno. Ani už nedokážu dát pásmo zpátky do kapsy. Noční můra. Nemůžu si pomoct, musím si představovat, jaké to tam venku bude, až se mi do chřípí dostane vzduch. Bude smrdět jako kyselina a dezinfekce? Už vidím bílé zdi, zelené pláště, porodnické kleště z uhlíkové oceli. Měl jsem plány. Vy to nechápete. Kdo tvrdil, že jsem připravený? Připravený zalapat po dechu a začít dýchat? Nesnáším mléko. Nechci vyklouznout někam, kde jsem ještě nebyl, někam, kde se narodily a zemřely tisíce ostatních. Nemám v nejmenším úmyslu přimáčknout si hlavu a poškodit svou velejemnou lebku. Jsem génius. K čertu s gravitací, k čertu s nemocnicemi, k čertu s životem.

Moje priority jsou dané, vím, co dělám. A navíc, komu sejde na surreálných dětech se sebevražednými úmysly? Promiň, mami. Já si to rozmyslel. **Přeložil VIKTOR JANIŠ**